Gemeenteraad

Datum
14 juni 2024
Onderwerp
Kadernota 2025-2028

Aantal bijlagen
1

Wat adviseert het college te besluiten?

1. *De kadernota 2025-2028 vast te stellen*
2. *De begroting financieel aan te passen op basis van de effecten van de meicirculaire 2024*

Algemene toelichting

Voor u ligt de kadernota 2025 van de gemeente Oss. De kadernota maken we jaarlijks als voorbereiding op de programmabegroting 2025. Met de kadernota geven we aan wat de speerpunten zijn voor 2025, actualiseren we het financiële beeld en leggen we waar nodig keuzes voor.

Tijden van schaarste

We hebben we op allerlei fronten te maken met schaarste. De schaarste waarmee we nu als gemeenschap en gemeente mee te maken hebben, is veel groter dan eerder. Er is niet alleen schaarste aan budget, zoals hierboven beschreven. Het stroomnet kan de toenemende vraag door groei en verduurzaming niet aan. We blijven geconfronteerd met een stijgende zorgvraag en we zien een toenemende druk op het zorglandschap. We zoeken naar meer beschikbare ruimte voor wonen, groen en natuur, voor de economie en om te recreëren. Krapte op de arbeidsmarkt zorgt bij ons én bij onze partners in de stad voor grote uitdagingen. We zien ook schaarste bij de inzet van vrijwilligers, mantelzorgers etc. die belangrijk zijn als steunpilaren in onze samenleving. Deze tijden van schaarsten noodzaken om keuzes in beeld te brengen. Niet alles kan meer overal.

Op weg naar een strategische heroriëntatie

Oss is een bijzondere gemeente. We hebben de uitdagingen van een middelgrote stad en van een uitgestrekte plattelandsgemeente. We blijven ons inzetten voor het beste voor de stad, de kernen en het buitengebied. De opgave is om de balans en de verbinding te zoeken voor deze drie werelden. Voortdurend zijn we samen met de gemeenteraad, inwoners en onze partners in de stad bezig om Oss

nog mooier en beter te maken. We hebben hier de afgelopen jaren forse stappen in gezet. Voor de komende periode zien we dat we met elkaar voor een aantal grote uitdagingen staan.
De financiële situatie van onze gemeente staat onder druk. Vooral door tegenvallende inkomsten van het Rijk en ook de stijgende kosten van met name de jeugdzorg, neemt het tekort op de gemeentelijke begroting toe. Hierdoor staan we richting de toekomst voor een behoorlijke financiële uitdaging. Samen met u hebben we eerder dit jaar gesproken over de koers naar de kadernota en de begroting. U heeft ons toen gesteund in de richting om dit jaar nog niet te bezuinigen en om vast te houden aan onze huidige ambities. Ook om een signaal af te geven richting het Rijk dat wij als gemeente voldoende gefinancierd moeten worden om onze taken uit te kunnen blijven voeren. We gaan richting de programmabegroting 2025 nog niet bezuinigen, maar stellen in deze kadernota al wel een strakker financieel beleid voor. Dit als opmaat naar een strategische heroriëntatie later dit jaar. We stellen voor om deze strategische heroriëntatie te starten in het najaar van 2025. De resultaten hiervan zullen zichtbaar zijn in de kadernota van 2026.

We blijven investeren in onze stad

In deze kadernota presenteren we ook onze midterm review. We zijn nu halverwege deze raadsperiode. We zijn trots op wat we al hebben bereikt. Ondanks de forse uitdagingen die we zien, blijven de speerpunten uit ons coalitieakkoord “Samen Duurzaam Vooruit” leidend. Voor deze kadernota en ook voor de strategische heroriëntatie later dit jaar. Concreet betekent dit dat ook in deze kadernota de ambities uit het coalitieakkoord overeind blijven. We houden koers, maar we beseffen wel dat we op termijn niet alles kunnen blijven doen, dat we sommige ambities zullen moeten temporiseren en dat we soms genoegen moeten nemen met minder.

Alle kracht en inzet op de uitvoering

We beseffen ook nadrukkelijk dat er nog steeds veel wel kan. In de programmabegroting 2023-2026 hebben we het coalitieakkoord ‘Samen duurzaam vooruit’ vertaald. We hebben de grote lijnen voor de komende jaren geschetst en zijn er in eerdere begrotingen gelden beschikbaar gesteld om voortvarend aan de slag te kunnen met het uitvoeren van het coalitieakkoord. Het gaat om de volgende hoofdlijnen:

- De verstedelijkingsopgave met woningbouw en mobiliteit. Denk aan de brede spoorzone van Schadewijk tot Amsteleind. Maar ook de grote investeringen in bereikbaarheid via de weg en het spoor. We blijven inzetten op realisatie van deze plannen.
- De klimaatopgave en energie transitie. Van de ontwikkeling van de duurzame polder, de uitvoering van de koersnota klimaatadaptatie, tot de uitdagingen rondom netwerkschaarste. We bouwen aan een klimaatadaptief Oss van de toekomst, waarin bewoners, bedrijven, flora en fauna minder kwetsbaar zijn voor de effecten van klimaatverandering, zoals de hogere kans op wateroverlast door extreme neerslag, hitte, droogte en overstromingen van de Maas. Zo beperken we de risico’s voor de economie, onze gezondheid, natuur en veiligheid.
- Goede dienstverlening, transformatie en kostenbewustzijn van het sociaal domein. We blijven werken aan de Hervormingsagenda Jeugd, aan de realisatie van het Integrale Zorg Akkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord. Daarnaast hebben we bijzondere aandacht voor de schaarste en houdbaarheid van de zorg. Door de stijgende tekorten binnen Jeugdhulp staat de betaalbaarheid van deze zorg sterk onder druk. In deze kadernota hebben we een opdracht geformuleerd om te komen tot beïnvloedingsmogelijkheden gericht op een betere kostenbeheersing in het sociaal domein.

- Stedelijke voorzieningen voor een aantrekkelijke stad. De nieuwe Lievekamp, het Walkwartier met het Warenhuis en het nieuwe zwembad zijn hier aansprekende voorbeelden van. Ondanks de financiële krapte blijven deze projecten topprioriteit hebben voor de ontwikkeling van onze stad. Ondanks de schaarste maken we, vooruitlopend op de raadsbehandeling, extra geld vrij voor de Muzelinck en Groene Engel om beide belangrijke culturele instellingen overeind te houden. Zij zijn naar onze mening essentieel onderdeel van ons cultureel landschap waar we trots op zijn.
- Duurzaam houdbare voorzieningen voor vitale dorpen. We zitten in een transitie rondom ontmoeten, van focus op beheer en exploitatie naar focus op passende programmering, gastheerschap en maatschappelijk en economisch gezonde ontmoetingsplekken. We investeren de komende jaren in diverse gemeenschapshuizen, in scholen en andere multifunctionele accommodaties.
- Een professionele organisatie. De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in onze organisatie. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het noodzakelijk om dit te blijven doen en om ervoor te zorgen dat we als gemeente een aantrekkelijke werkgever blijven.

Dit betekent dat de focus gericht is op het uitvoeren van de plannen en speerpunten die we eerder hebben opgenomen. Er is in principe geen ruimte voor nieuw beleid tenzij we er oud beleid voor inruilen.

Tenslotte

De lange termijn vooruitzichten zijn momenteel niet rooskleurig. We gaan samen met u op weg naar een strategische heroriëntatie. Hiermee willen we bezuinigingen realiseren vanuit een strategische visie. Deze bezuinigingen moeten onze lange termijn doelstellingen ondersteunen en als dat niet haalbaar in ieder geval niet belemmeren. Graag gaan we hierover nadrukkelijk het gesprek met u aan.

Samenvatting (=korte inhoud)
We hebben de Kadernota 2025-2028 opgesteld. We hebben in deze kadernota de speerpunten en kaders richting de begroting geformuleerd. We hebben ook de financiële positie geactualiseerd op basis van de meicirculaire 2024.